

غلامرضا فدائی شهری^۱

حمیدرضا حاتمی^۲

تاریخ دریافت: ۱۳۹۵/۱۲/۳

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۶/۷/۱۵

چکیده:

امنیت اخلاقی از آن جهت مهم است که دارای ماهیتی نرم و وابسته به جامعه هدف است بنابراین امنیت اخلاقی مربوط می‌شود به ارزش‌ها و بنیان‌های اساسی جامعه هدف. از این رو به‌عنوان یکی از دغدغه‌ها، همواره در سرلوحه و کانون سیاست‌ها، برنامه‌ها، پژوهش‌ها و مطالعات بوده است. مقاله حاضر که از لحاظ نوع تحقیق، کاربردی توسعه‌ای است، با هدف شناسایی و رتبه‌بندی قوت‌های جمهوری اسلامی ایران در مقوله امنیت اخلاقی تهیه شده است. سؤال اساسی عبارت است از اینکه قابلیت‌ها و ظرفیت‌های کشور که موجبات برقراری و حفظ امنیت اخلاقی را فراهم می‌کنند، کدامند؟ برای پاسخ به این سؤال، داده‌ها به‌صورت اسنادی و پیمایشی بالبار پرسشنامه محقق ساخته گردآوری شده و به دو صورت توصیفی و استنباطی تجزیه و تحلیل شده‌اند. جامعه آماری تحقیق شامل مسئولین، صاحب‌نظران و کارشناسان مرتبط با حوزه امنیت اخلاقی به تعداد ۵۰ نفر بوده که با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی ساده انتخاب شده‌اند. یافته‌های این مطالعه که به شناسایی تعداد ۲۰ گویه قوت در قالب چهار خوشه «فردی»، «خانواده»، «جامعه» و «حاکمیت» منجر گردید، با استفاده از آزمون فریدمن رتبه‌بندی شدند. بر این اساس «برخورداری از ماهیت و فطرت پاک و ذاتی اخلاقی (شخصیت ذاتی اخلاق محور فردی)» بالاترین رتبه را در سطح «فردی»، «اصالت خانوادگی و اصل و نسب پاکیزه و نداشتن هیچ‌گونه جایگاهی برای فرزندان غیراخلاقی و نامشروع» بالاترین رتبه را در سطح «خانواده»، «بسترها و زیرساخت‌های لازم سخت‌افزاری و نرم‌افزاری برخورد و تنبیه قاطع مخلان تأمین امنیت اخلاقی در جامعه» بالاترین رتبه را در سطح «جامعه» و نهایتاً «اهتمام جدی نظام و حاکمیت در دفاع از هجمه و شیخون فرهنگی دشمنان و حمایت همه‌جانبه جامعه از آن» بالاترین رتبه را در سطح «حاکمیت و نظام» به دست آورده است.

کلیدواژه‌ها: امنیت اخلاقی، قوت‌ها، فردی، خانواده، جامعه، حاکمیت.

^۱ - دانشجوی دوره دکتری امنیت ملی دانشگاه عالی دفاع ملی (نویسنده مسئول)

^۲ - دانشیار دانشگاه امام حسین (علیه السلام)

مقدمه: امنیت اخلاقی یکی از مهم‌ترین و اساسی‌ترین نیازهای انسان، همیشه و در همه جا تعریف شده و مورد توجه بوده است و از آن جهت مهم است که دارای ماهیتی نرم و وابسته به جامعه هدف است. به بیانی دیگر، جرائم علیه امنیت اخلاقی، ارزش‌های اساسی جامعه یا افراد و هنجارهای اجتماعی را هدف قرار می‌دهند. اخلاق که «خلق و خوی آدمی» است می‌تواند خوب یا بد باشد و این خوبی و بدی نیز به اقتضای زمینه و زمانه تعریف می‌شود، چه بسا رفتار و یا کرداری که مبتنی بر اخلاق است، در یک جامعه خوب و در جامعه‌ای دیگر، بد تلقی شود و یا همان رفتار در یک جامعه، در برهه‌ای از زمان خوب و نیکو دانسته شود و در زمانی پیش یا پس از آن، بد و ناپسند پنداشته شود. اخلاقیات از مهم‌ترین و اساسی‌ترین باورهای مشترک بشر است و اخلاق نیک می‌تواند مبنای روابط نیکو در زندگی اجتماعی باشد و پایداری، پابندی، پیشرفت و پیروزی انسان برای رسیدن به جامعه‌ای آرمانی را به همراه داشته باشد.

در قرن بیست و یکم میلادی که ادبیاتی با عبارات جهانی شدن، دهکده جهانی، جهان بدون مرز و مانند آن گسترش یافته و فن‌آوری‌های نوین از قبیل ماهواره و اینترنت انسان‌ها را در ظاهر به هم نزدیک نموده، مرزهای جغرافیایی را شکسته و فاصله‌ها را از میان برداشته است، به همان میزان مناسبات و محاسبات بشر در هم تنیده‌تر و پیچیده‌تر شده و همه این‌ها از سویی بستر و گستره خاصی را برای بروز تخلفات، جرائم و جنایات جدید فراهم کرده که در چنین شرایطی جرائم علیه امنیت اخلاقی، بیش از همیشه از حساسیت و اهمیت خاصی برخوردار گشته است.

از مقوله‌های بسیار مهم امنیت اخلاقی، توجه به قوت‌ها و شناخت آن‌ها برای بهره‌مندی در راستای تحکیم پایه‌های فردی، خانوادگی و اجتماعی به‌منظور پایداری نظم، آرامش و امنیت در جامعه است. ایران اسلامی پتانسیل‌ها و توانمندی‌های بالقوه و ارزشمندی برای پیشگیری از معضلات، مشکلات و جرائم علیه امنیت اخلاقی دارد که می‌توان آن‌ها را شناسایی، رتبه‌بندی و با برنامه‌ریزی‌های هوشمند، دقیق و کارآمد، مورد استفاده قرار داد.

بیان مسئله. بعد از پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی، امنیت اخلاقی در ادبیات امنیتی، حقوقی و سیاسی ایران، همایش‌های ملی، سمینارها و کنفرانس‌های علمی و خبری، سخنرانی‌ها، کتب و مقالات علمی، به نوعی مورد توجه و اشاره قرار گرفته است، اما تاکنون پژوهش جامع و کاملی که قوت‌های کشور برای پیشگیری از تخلفات و جرائم علیه امنیت اخلاقی را مورد مطالعه و بررسی قرار داده باشد، انجام نشده است. به عبارتی دیگر، در شرایطی که جامعه جوان ایران اسلامی از قوت‌های بسیار زیاد و برجسته در خصوص تنظیم و تحکیم امنیت اخلاقی برخوردار است، لیکن به علت فقدان مطالعه علمی و مبتنی بر پژوهش‌های دقیق، این توانمندی بالقوه، شناخته شده نیست و این به‌عنوان مسئله اصلی، باعث ترغیب پژوهشگر به انجام این پژوهش گردیده است. شناخت قوت‌ها از آن جهت مهم است که می‌تواند در

جهت‌دهی به راهبردهای کلان پیشگیری و مواجهه با این پدیده اجتماعی مؤثر باشد. در حال حاضر، مواردی با عناوین جنگ نرم، شبیخون فرهنگی و تهدیدات علیه امنیت اخلاقی در جامعه ایرانی، می‌تواند زنگ خطری باشد که بیش از پیش پرداختن به مسئله امنیت اخلاقی را جدی‌تر و حساس‌تر می‌نماید و این پژوهش، در تلاش است تا در این راستا رسالتی نو بر دوش کشیده و با ارائه مهم‌ترین قوت‌ها که بر اساس مطالعه گسترده، وسیع، جامع و متقن و مستند به بررسی اکتشافی و میدانی از خبرگان این حوزه حاصل گردیده، به جامعه اجرایی و علمی اعم از مسئولین و متصدیان امور امنیتی و اداره امور کشور کمک نموده و نیز از کم‌توجهی به این مهم و خاطر جمعی مبتنی بر وفاداری اجتماعی که ممکن است در عصر و نسلی که بسیار تحت تأثیر سرعت انتقال اطلاعات و پدیده‌های نوظهور قرار می‌گیرند منجر به ایجاد شرایطی خطرناک و غیرمنتظره‌ای برای ایران اسلامی شوند، متذکر گردد؛ بنابراین برخی از مهم‌ترین موارد اهمیت و ضرورت تحقیق حاضر عبارت است از:

- کمک به توسعه و ترویج گفتمان امنیت اخلاقی در جامعه؛
- کمک به ارتقاء و آگاهی سطوح مختلف جامعه از بدنه تا بالاترین سطح آن در خصوص قوت‌های جمهوری اسلامی ایران در مقوله امنیت اخلاقی؛
- کمک به جامعه علمی در ترویج قوت‌های امنیت اخلاقی جمهوری اسلامی ایران با تأکید بر گفتمان سازی آن در بین جامعه مخاطب؛
- کمک به جامعه اجرایی و مدیریتی کشور در سطوح مختلف در ترویج، تقویت و راهبری درست قوت‌های امنیت اخلاقی جمهوری اسلامی ایران؛
- کمک به خودباوری بر اساس ظرفیت‌ها و توانمندی‌ها در قالب قوت‌ها؛

پیشینه پژوهش: جستارگری منابع و مستندات قابل دسترس نشان می‌دهد با وجود انجام برخی مطالعات، پژوهشی با عنوان، هدف و سؤال مدنظر این تحقیق انجام نگرفته است. با هدف کمک به این تحقیق برخی از آن‌ها در ادامه آورده شده‌اند:

غلامرضا محمد نسل (۱۳۸۸) در پژوهشی با عنوان چگونگی تبلیغات پیشگیری انتظامی از جرم، به این نتیجه رسیده است که اجرای موفقیت‌آمیز برنامه‌های تبلیغاتی و اطلاع‌رسانی هم علم است و هم هنر و از طرفی اثربخشی مورد انتظار برنامه‌های تبلیغاتی پیشگیرانه در میان اقشار گوناگون جامعه، بسته به نوع فرهنگ، تحصیلات، طبقه اجتماعی و سایر شاخص‌های زندگی می‌تواند متفاوت باشد، اما آنچه مشخص و مشترک است اینکه تبلیغات اگر درست و دقیق و مناسب اجرا شود، در پیشگیری انتظامی از جرائم تأثیرگذار هست. این تأثیرات در تبلیغات پیشگیرانه پلیس کاملاً محسوس و ملموس بوده است.

بیات (۱۳۸۹) در قالب مطالعه‌ای دیگر با عنوان تبیین رابطه بین سرمایه اجتماعی پلیس و امنیت عمومی (اخلاقی) جامعه دریافت که:

■ بین سرمایه اجتماعی پلیس و امنیت عمومی (اخلاقی) رابطه معنادار وجود دارد.

■ بین میزان مشارکت مردم در فعالیتهای پلیس و امنیت عمومی (اخلاقی) رابطه معنادار وجود دارد.

■ بین میزان اعتماد مردم به پلیس و امنیت عمومی (اخلاقی) رابطه معنادار وجود دارد

در پژوهش دیگری که مؤمنی (۱۳۹۱) به دنبال تدوین راهبردهای ارتقاء امنیت عمومی ج.ا. ایران در مقابل تهدیدات آمریکا بوده است، مشخص گردید سه راهبرد «اشرافیت اطلاعاتی و کاهش تزاحم فیزیکی نهادهای متولی امنیت عمومی و مردم»، «توسعه مشارکت اجتماعی از طریق استفاده از ظرفیت‌های دینی و قومی و هویت‌های اجتماعی، رسانه ملی، همکاری و هماهنگی و استفاده از ظرفیت‌های بسیج، محله محور نمودن امنیت و فراهم آوردن بستر و سازوکارهای مشارکت مردم (مانند فوریت‌های پلیسی ۱۱۰، پلیس افتخاری، پلیس محله و همیاران پلیس)» و «توسعه همگرایی و باور ملی به کارآمدی نظام اجرایی در اداره عمومی کشور و امیدآفرینی برای نسل جوان»، به ترتیب بالاترین امتیاز میانگین جذابیت را از دیدگاه نخبگان کسب کرده‌اند.

صادقی (۱۳۹۲) معتقد است جنسیت نقش همه‌جایی و تعیین‌کننده بر نظام‌های اخلاقی ایران داشته است. در آموزه‌های اخلاقی جنسیت مقوله‌ای است که بر مبنای آن تنظیم روابط فردی و اجتماعی صورت می‌گیرد و از این رو با مناسبات قدرت در حوزه خصوصی و اجتماعی پیوند نزدیکی دارد. مروری بر آموزه‌های اخلاقی نشان می‌دهد، روابط قدرت مبتنی بر جنسیت از تأثیر خاصی برخوردار است و شکل‌گیری این نظام‌ها با تحولی جدی در آگاهی‌ها و باورها همراه بوده است.

جهانتاب (۱۳۹۲)، نیز بر این باور است که امروزه در برداشت از امنیت و احساس آن افزون بر نبود تهدید، وجود شرایط مطلوب برای تحقق خواسته‌های جمعی نیز مدنظر است. در این گفتمان امنیت توانمندی بهره‌برداری بهینه از فرصت‌ها، سرمایه‌ها، تضمین منافع و ارزش‌ها تعریف می‌شود. این گفتمان بر نگرشی ذهنی و تفسیرگرایانه از خطرات غیرمادی مبتنی است و بر توانایی‌های نرم‌افزاری و سرمایه‌های غیرمادی تأکید دارد. یکی از سرمایه‌های غیرمادی مورد تأکید، سرمایه اجتماعی است. سرمایه اجتماعی افراد و گروه‌ها را در دستیابی به منافع عمومی نظیر امنیت و احساس امنیت (در ابعاد جانی، مالی، نوامیس و اعتبار) و عملکرد مؤثر نهادهای حکومتی یاری می‌رساند.

مبانی نظری پژوهش:

(۱) اخلاق:

در یک تعریف از اخلاق چنین آمده است: «اخلاق مجموعه صفات روحی و باطنی انسان است» و به گفته بعضی از دانشمندان، گاه به بعضی از اعمال و رفتاری که از خلیقات درونی انسان ناشی می‌شود، نیز اخلاق گفته می‌شود (اولی اخلاق صفاتی است و دومی اخلاق رفتاری). اخلاق را از طریق آثارش نیز می‌توان تعریف کرد و آن این‌که «گاه فعلی که از انسان سر می‌زند، شکل مستمری ندارد، ولی هنگامی که کاری به‌طور مستمر از کسی سر می‌زند (مانند امساک در بذل و بخشش و کمک به دیگران) دلیل به این است که یک ریشه درونی و باطنی در اعماق جان و روح او دارد، آن ریشه را خلق و اخلاق می‌نامند.» (ابن مسکویه، ۱۳۶۲: ۵۲) و نیز از همین جا می‌توان اخلاق را چنین تعریف کرد: «اخلاق علمی است که از ملکات و صفات خوب و بد و ریشه‌ها و آثار آن سخن می‌گوید» و به تعبیر دیگر، «سرچشمه‌های اکتساب این صفات نیک و راه مبارزه با صفات بد و آثار هر یک را در فرد و جامعه موردبررسی قرار می‌دهد» (همان، ۵۳).

«علم اخلاق عبارت است از تحقیق در رفتار آدمی به آن‌گونه که باید باشد.» (مطهری، ۱۳۶۸: ۹). «... اخلاق پیش برنده یک ملت است، امید تحرک و جدیت است. ملتی که ناامید و از آینده خود مأیوس باشد، ملتی که خود را تحقیر کند، پیشرفت نخواهد کرد» (امام خامنه‌ای: ۱۳۷۸/۹). اخلاق؛ آداب، ارزش‌ها، احترامات و اعتبارات، باور یافته، پذیرفته‌شده و مرسوم حاکم بر افراد، خانواده‌ها و مردم هر جامعه است که می‌تواند ملاک و محک قابل قبولی برای گزینش، پایش و سنجش گفتارها، رفتارها و کردارهایی باشد که پیوسته رخ می‌دهد و با فرض نیکوئی آن‌ها، موجبات پیشرفت و در صورت ناپسندی‌شان، موجبات پسرفت جامعه فراهم می‌آید.

(۲) امنیت اخلاقی

امنیت اخلاقی وضعیتی است که ضمن حفاظت و حراست از ارزش‌های اساسی و هنجارهای اخلاقی جامعه، عموم مردم از هرگونه تعرض و تهدیدی نسبت به آبرو، حیثیت، شرافت، ناموس و عرض خود در امان بوده و حقوق عرفی، مشروع و قانونی آن‌ها در این راستا در کمال آرامش و آسایش، مورد رعایت و حمایت قرار گیرد.

(۳) عناصر تشکیل‌دهنده امنیت اخلاقی

▪ نخست: امنیت اخلاقی هم مانند هر بعد دیگری از امنیت، یک وضعیت است که می‌تواند مطلوب باشد یا نامطلوب.

- دوم: امنیت، حفاظت و حراست می‌کند، چون مهم‌ترین رسالتش حفاظت و حراست است و این در ذات امنیت است. نگاه پیشین امنیت اخلاقی در خصوص حفاظت و حراست از ارزش‌های اساسی و هنجارهای اخلاقی جامعه اشاره به تقدم امنیت اخلاقی برای عموم نسبت به فرد و تأمین فضای مناسب و مطلوب در اجتماع برای همگان دارد و هم نیز تأکید بر این مهم که ابتدا بایستی فضای اجتماع و محیط زندگی مردم در امنیت اخلاقی باشد تا بتوان امنیت اخلاقی را برای افراد و گروه‌های اجتماعی در لایه‌ها و طبقات گوناگون، تضمین نمود.
- سوم: ارزش‌های اساسی و هنجارهای اخلاقی جامعه، چیزهایی می‌باشند که مورد اعتماد، اعتقاد و احترام اکثریت مردم‌اند، آداب و رسوم نهادینه شده‌ای هستند که خلق و خوی منطقی و مطلوب مردم را ساماندهی کرده و انتظام می‌بخشند. آن‌ها ارزش‌های پایه‌ای و اصولی مورد پذیرش قریب به اتفاق مردم‌اند.
- چهارم: هرگونه تعرض و تهدید، بیانگر کمیت و کیفیت است. هرگونه، نوع و شکل را می‌نمایاند و تعرض و تهدید بیانگر آسیب‌ها و ضعف‌های احتمالی درونی و تهاجمات و تهدیدات بیرونی، از هر جانب است.
- پنجم: آبرو، به معنای ارزش و چیزی که مایه سرافرازی است (عمید، ۱۳۷۹: ۶)، حیثیت، به معنای جهت و اعتبار (همان: ۸۱۳)، شرافت، به معنای بزرگواری و بلند قدر شدن (همان: ۱۲۹۸)، ناموس، به معنای عفت و عصمت (همان: ۱۸۹۱) و عرض، به معنای نفس و ذات آدمی (همان: ۱۴۳۲) آمده است و در این تعریف هرگونه تعرض یا تهدیدی که ارزش‌های ذاتی، اعتبار، بزرگواری، عفت و عصمت افراد را خلدشه‌دار کند و هم نیز جسم و نفس افراد، از آن جهت که شرافت، حیثیت و ناموسشان را مورد تعرض یا تجاوز قرار دهد، موردنظر است.
- ششم: در امان بودن، جنبه عینی و ملموس تعریف امنیت اخلاقی را در جامعه نشان می‌دهد.
- هفتم: آرامش و آسایش، جنبه ذهنی و محسوس تعریف امنیت اخلاقی را در جامعه نشان می‌دهد.
- هشتم: حقوق عرفی، مشروع و قانونی مردم، ضمن اشاره به حقوق همگان، منظور همه حق‌هایی است که در عرف اجتماعی، شریعت اسلامی و قانون اساسی در راستای ارزش‌های اخلاقی برای عموم مردم شناخته شده‌اند.

۴) پیشگیری

پیشگیری عبارت است از: به جلوی تبهکاری رفتن به منظور پیشگیری از وقوع جرم. (گسن، ۱۳۷۰: ۲۷۷). یک تعریف مختصر و در عین حال کامل از پیشگیری را می‌توان بدین قرار ذکر نمود: «مجموع راهکارها و شیوه‌هایی است که انسان‌ها به منظور جلوگیری یا محدود کردن جرم اختصاصاً بکار می‌برند.» (کوسون،

۱۳۷۶: ۴۴) برخی از جرم شناسان کشورمان پیشگیری وضعی از جرم را علت شناسی جرم در خارج از شخصیت مجرم دانسته و معتقدند که پیشگیری وضعی عبارت از اقدامات غیرکیفری است که معادله جرم را به هم می‌زند و هزینه انجام بزه را بالا می‌برد، به نحوی که بزه‌کار بالقوه از ارتکاب جرم صرف‌نظر کند. (نجفی ابرندآبادی، ۱۳۸۳: ۴۹۸)

۵) پیشگیری از جرائم علیه امنیت اخلاقی

پیشگیری از جرائم علیه امنیت اخلاقی عبارت است از کلیه تدابیر، تعابیر، راهبردها، راهکارها، تمهیدات و تدارکات فردی، گروهی، سازمانی و قانونی که به منظور جلوگیری یا محدود کردن وقوع پدیده‌ها و یا ارتکاب جرائم علیه امنیت اخلاقی، در جامعه، انجام پذیرد.

امنیت اخلاقی از دیدگاه مقام معظم رهبری: مقام معظم رهبری در مناسبت‌های گوناگون در مورد امنیت و ضرورت تأمین آن، تأکیدات و اشارات دقیقی بیان داشته و مبتنی بر روایات، امنیت را به‌عنوان نعمت توصیف کرده‌اند. دیدگاه مقام معظم رهبری در خصوص امنیت و به‌ویژه امنیت اخلاقی را می‌توان بدین قرار در نگارش آورد:

امنیت، یکی از اساسی‌ترین و اصلی‌ترین نیازهای یک ملت و یک کشور است. مهم‌ترین مشکل برای یک کشور آن وقتی به وجود می‌آید که در محیط کار، در محیط زندگی، در محیط تحصیل، در فضای عمومی جامعه، مردم احساس امنیت نکنند. در فضای امنیت است که هم تلاش علمی، هم تلاش اقتصادی، هم روحیه و نشاط و هم همه فعالیت‌های یک کشور می‌تواند به‌درستی برنامه‌ریزی بشود و با دقت دنبال شود و به نتایج خود برسد. امنیت اجتماعی، امنیت فردی، امنیت در همه محیط‌های زندگی، امنیت فکری و معنوی و روانی، همه این‌ها جزو انتظارات مردم است (امام خامنه‌ای: ۱۳۷۹: ۳۰۶). در جای دیگر در تعریف امنیت اخلاقی و نقطه مقابل آن یعنی ناامنی اخلاقی، بیان رهبری چنین است:

ناامنی اخلاقی این است که مردم در محیط جامعه و در کوچه و خیابان نتوانند طبق اعتقادات، دین و ایمان خود، آسوده و بی‌دغدغه حرکت کنند و با مناظری مواجه شوند که وجدان دینی آن‌ها را آزرده می‌کند. این از مقولات خیلی مهم است. مردم دوست دارند وقتی جوانانشان از خانه بیرون می‌روند و بازمی‌گردند و با محیط اجتماعی مواجه می‌شوند، تأثیر ناخواسته و تأثیر اخلاقی بد روی ذهن آن‌ها گذاشته نشود (امام خامنه‌ای: ۱۴/۸۴).

همان‌طور که از سخنان رهبری بر می‌آید، آرامش و آسایش محیط زندگی که لازمه پیشرفت و تکامل در همه جوانب و ابعاد آن است، مبتنی بر امنیتی است که در آن ارزش‌های دینی و اعتقادی و اخلاقیات

اجتماعی و به‌طور کلی همه آداب و رسوم ارزشمند و مورد قبول مردم، رعایت و حمایت شود و بر همین مبنا است که می‌فرمایند؛

یکی از ابعاد امنیت... امنیت فرهنگی و اخلاقی است. مردم به جوانان و به فرزندان خود علاقه‌مندند و از اینکه آن‌ها دچار اعتیاد بشوند، دچار فساد اخلاقی بشوند، دچار وسوسه‌هایی بشوند که آن‌ها را از مسیر درست زندگی دور بیندازد، نگران‌اند. این نگرانی و دغدغه را چه کسی برطرف می‌کند؟ چه چیزی برطرف می‌کند؟ امنیت فرهنگی. امنیت فرهنگی را هم در بخش عظیمی، نیروهای بسیج، نیروهای مؤمن، جان‌برکف، تأمین می‌کنند (امام خامنه‌ای: ۸۴/۲/۱۵).

همچنین خلیقات حسنه (نیکو) را، رهبری در سطح حرکت عمومی کشور به‌منظور تأمین عدالت اجتماعی و امنیت عمومی، رکن اصلی و اساسی دانسته و چنین بیان می‌دارند؛

...تأمین عدالت اجتماعی و امنیت عمومی و رعایت طبقات ضعیف و محروم، یک رکن اصلی است... در سطح حرکت عمومی کشور، اخلاق و روحیات اسلامی و برادری و گذشت و ایثار و بقیه خلیقات حسنه اسلامی، باید مورد توجه قرار بگیرد (امام خامنه‌ای، ۱۳۶۸: ۱۳۷۳).

رهبری در سطح حرکت عمومی کشور به‌سوی کمال و پیشرفت، به‌طور ضمنی، روحیات اسلامی، برادری، گذشت، ایثار و خلیقات حسنه را مورد توجه قرار داده و چنین استنباط و استنتاج می‌شود که؛ همه این موارد می‌توانند از قوت‌های حوزه امنیت و به‌ویژه خلیقات حسنه از قوت‌های خاص حوزه امنیت اخلاقی باشند.

ویژگی‌های امنیت اخلاقی:

(۱) نسبی بودن امنیت اخلاقی: امنیت اخلاقی در جوامع و کشورهایی که به اخلاقیات، معنویات و ارزش‌های واقعی انسانیت، توجه دارند و آن‌ها را شاخص ارزیابی زندگی اجتماعی می‌دانند، موضوعیت پیدا کرده و قابل توجیه است و در هر جامعه به نسبت تعریف و توجیهی که از اخلاقیات دارند، امنیت اخلاقی هم‌معنا می‌یابد.

(۲) ارزش‌مداری امنیت اخلاقی: امنیت اخلاقی بر پایه ارزش‌های مورد قبول و مورد احترام مردم استوار است. ارزش‌های مشترک مردم جوامع بشری می‌تواند موقعیت یا وضعیتی از امنیت اخلاقی مشترک را ایجاد نماید. افزون بر این، هر جامعه‌ای در درون خود بر مدار ارزش‌های مورد قبول مردم، گونه‌ای از فضای امنیت اخلاقی را انتظار داشته و مطالبه می‌نماید. در نقطه مقابل، مردمی که به ارزش‌های انسانی معتقد نباشند، متقاضی امنیت اخلاقی نیستند، چون ممکن است هرگونه فساد یا بستر نامتعارف و غیراخلاقی را، درست و مطلوب تلقی نمایند.

۳) اعتقاد محوری امنیت اخلاقی: اعتقاد به خدا، اعتقاد به رستخیز، اعتقاد به انسانیت، اعتقاد به وجدان و شرف انسانی، شاید مهم ترین درس و بحث همه ادیان الهی باشد. هر فرد یا اجتماعی که اعتقاد به ارزش های والای انسانی دارد، آینده انسان را در گرو تلاش برای رسیدن به کمال و خداگونگی می داند و این میسر و مقدور نیست، مگر در بستری مناسب و بستر مناسب اجتماعی و حتی فردی، وضعیتی است عاری از فساد، فحشا، تیرگی و تباهی؛ بنابراین امنیت اخلاقی بر محوریت اعتقاد به ارزش های مشترک انسانی و دستورات و سفارشات مشترک ادیان الهی استوار است.

۴) وابستگی امنیت اخلاقی: امنیت اخلاقی از سویی به ارزش ها و اعتقادات مردم وابسته است، یعنی اگر ایمان و اعتقاد را در نظر بگیریم و ملاک و معیار همه چیز مادیات و مناسبات سرمایه ای و پول و امکانات رفاهی صرف باشد، امنیت اخلاقی نمی تواند معنا و مفهوم پیدا کند. از سویی دیگر امنیت اخلاقی به جامعه و فرهنگ وابسته است چراکه در بستر اجتماع و با فرهنگ مردم تعریف می شود، بنابراین، چون مردم در جوامع گوناگون خلق و خوی متفاوت داشته و از فرهنگ های متنوع برخوردارند، می توان چنین انتظار داشت که هر جامعه ای بسته به نوع فرهنگ، ارزش ها، اعتقادات و عرف اجتماعی اش، سطح و وضعیت خاصی از امنیت اخلاقی را اقتضاء نماید.

۵) حساسیت امنیت اخلاقی: حساسیت امنیت اخلاقی از آنجا ناشی می شود که با خلق و خوی و ارزش ها و اعتقادات مردم (فردی یا جمعی) وابسته است. در تهدیدات علیه اخلاقیات، ممکن است به ظاهر در بادی امر اتفاق جدی و قابل توجهی رخ نماید، اما به مرور و از درون، جامعه را متزلزل و آسیب پذیر می کند تا آنجا که موجبات فروپاشی نظام اجتماعی و به تبع آن نظام سیاسی یک کشور را فراهم کند.

ابعاد امنیت اخلاقی

۱. بعد شخصی امنیت اخلاقی

بعد شخصی امنیت اخلاقی را می توان در عزت نفس و کرامت انسان جستجو نمود. انسان های شریف، خودساخته، پاکدامن و نجیب، انسان هایی هستند که ایمان به خدا و احترام به انسان در روش و منش آن ها، از زمان زاده شدن، در طول مدت تربیت، با پرورش و پرهیز و پاکیزگی، نهادینه شده و در زندگی، همیشه با مراقبت و نظارت بر خویش، گفتار، رفتار و کردارشان را تکامل می بخشند و در راه رسیدن به حقیقت زندگی و خدمت به مخلوقات خدا، می کوشند و خود را از هرگونه پلشتی و پلیدی، دور نگاه می دارند. چنان که امیر مؤمنان علی (ع) می فرماید: «مَنْ كَرُمَتْ عَلَيْهِ نَفْسُهُ هَانَتْ عَلَيْهِ شَهْوَتُهُ؛ کسی که از کرامت نفس برخوردار شد، شهوات نفسانی در نظرش خوار چیز می آید.» (تمیمی، ۱۳۹۳: ۶۶۹)

۲. بعد فرهنگی امنیت اخلاقی

————— ♦ شناسایی و رتبه‌بندی قوت‌های جمهوری اسلامی ایران در مقوله امنیت اخلاقی ♦ ۱۰۰

فرهنگ در هر جامعه، مجموعه ارزش‌ها، آرمان‌ها، اخلاقیات و اعتقادات مردم است که با رشد فکری آن‌ها رابطه‌ای تنگاتنگ داشته و به اقتضای شرایط حاکم بر اجتماع پیشرفت و یا پسرفت دارد. از سویی فرهنگ جامعه، موجبات امنیت اخلاقی را فراهم می‌نماید و از سویی اخلاقیات مردم، موجب ارتقاء سطح فرهنگ می‌شود. پرداختن به فرهنگ و همه اقتضائات و الزاماتش به‌منظور رشد و تکامل اخلاق و امنیت اخلاقی بسیار ضروری می‌نماید. «ما فرهنگ را بستر اصلی زندگی انسان داریم؛ نه فقط بستر اصلی درس خواندن و علم آموختن. فرهنگ هر کشور، بستر اصلی حرکت عمومی آن کشور است. حرکت سیاسی و علمی‌اش هم در بستر فرهنگی است. فرهنگ، یعنی اخلاقیات و ذاتیات یک جامعه و بومی یک ملت؛ تفکراتش، ایمانش، آرمان‌هایش، این‌ها تشکیل‌دهنده مبانی فرهنگ یک کشور است؛ این‌هاست که یک ملت را یا شجاع و غیور و جسور و مستقل می‌کند، یا سرافکنده و ذلیل و فرودست و خاک‌نشین و فقیر می‌کند» (بیانات رهبری در دیدار با وزیر علوم و روسای دانشگاه‌ها، ۱۳۸۳/۱۰/۱۷).

۳. بعد اجتماعی امنیت اخلاقی

بعد اجتماعی امنیت اخلاقی به روابط مشروع، مناسب و مطلوب انسان‌ها در جامعه مربوط هست. از دیدگاه اسلام، ارتباطات اجتماعی زمانی سالم است که بر پایه مبانی اخلاقی شامل؛ تکریم شخصیت و عزت نفس و احترام متقابل افراد انسانی، استوار باشد. روابطی که بر این اساس پایه‌گذاری شود، افراد را در برابر انحراف‌ها ایمن و با انگیزه می‌کند و جامعه را در برابر آسیب‌ها و تهدیدات اخلاقی، امن و پاکیزه می‌نماید. در رابطه با بعد اجتماعی امنیت اخلاقی، کرامت انسانی می‌تواند اساس و رکن پایداری و پیوند جامعه مدنی و هدفمند باشد. خداوند در قرآن کریم می‌فرماید؛ «ای مردم، همانا شما را از مرد و زنی آفریدیم، پس آنگاه به قبایل و طوایفی تقسیم گردانیدیم تا از یکدیگر بازشناخته شوید، همانا گرامی‌ترین شما در نزد خداوند، پرهیزگارترین شماست»^۱.

۴. بعد اقتصادی امنیت اخلاقی

امنیت اخلاقی در بعد اقتصادی، تنها به سوداگری بر پایه منفعت‌طلبی نمی‌انداشید. اقتصاد اخلاق محور نگاهی مشتری مدار بر اساس خیرخواهی و سودرسانی دارد. در زیر چتر امنیتی اخلاق اقتصادی، تولید، توزیع و مصرف بر مبنای شرافت، معرفت و منزلت، معنا می‌یابد. امنیت اخلاقی یک نیاز مبرم و راهنمای مهم در توسعه راه‌حل‌های جدید فن‌آوری در جامعه مدرن اقتصادی، همچنین یک عامل رقابتی در کسب و کار هست. امنیت اخلاقی، آگاهی، شایستگی و تخصص استادانه با جزئیات طرح‌بده و دستورالعمل‌های خاصی را برای پیروی از اخلاقیات و مسائل مربوط به حفاظت از حریم خصوصی افراد،

^۱ آیه ۱۳ سوره حجرات؛ "یا ایها الناس انا خلقناکم من ذکر وانثی وجعلناکم شعوبا و قبائل لتعارفوا ان اکرکم عداالله

اطلاعات، هزینه کافی در مصوبات، اطلاعیه‌های بودجه دولت‌ها قبل از مراجع ذیصلاح و یا پیش‌بینی برای تحقق آن وظایف شرح داده و نیز به جنبه‌های ارتباطات پروژه در مسائل مربوط به حفاظت داده‌ها، مشاوره برای ابهام‌زدایی، روش‌های اطلاع‌رسانی ملی و سایر راهنمایی‌های در دسترس عموم و پیش‌بینی مصوبات حقوق ملی توجه می‌کند. امنیت اخلاقی شرح مفصلی از اقدامات امنیتی و تضمین‌های قانونی و عملیاتی برای جلوگیری از هرگونه سوءاستفاده از دستگاه‌ها و مأموریت‌های بالقوه را ارائه می‌دهد. (برانو مستن تانو، ۲۰۱۲: ۲)

۵. بعد سیاسی امنیت اخلاقی

امنیت اخلاقی در بعد سیاسی آن می‌تواند دارای دو جنبه باشد؛ یک جنبه داخلی اخلاق سیاسی و دیگری جنبه خارجی اخلاق سیاسی. اخلاق سیاسی در جنبه داخلی به رفتارها و کردارهای سیاستمداران داخلی هر کشور در رابطه با انجام وظایف و تکالیفشان در قبال مردم، بر می‌گردد. در این جنبه، منطقی و مطلوب بودن اقدامات سیاستگزاران و سیاستمداران، می‌تواند ملاک ارزیابی اخلاق سیاسی آن‌ها باشد. اخلاق سیاسی در جنبه خارجی به روابط سیاستمداران هر کشور با سران دولتی و حکومتی سایر کشورها در راستای اقداماتی که مناسبات و محاسبات کشورشان در سطح منطقه یا جهان اقتضاء می‌نماید، برمی‌گردد. در این جنبه، انسانی بودن و بشردوستانه بودن سیاست‌های خارجی و مواضع سیاسی دولتمردان، می‌تواند ملاک ارزیابی اخلاق سیاسی آن‌ها و کشورشان باشد. اشتراکات اخلاق سیاسی در بعد سیاسی امنیت قابل تعریف است. اگرچه روابط سیاسی با رفتارهای چندگانه، در طول تاریخ، مدعی رسالت اخلاقی است و تلاش می‌کند حسی از نوع دوستی را که به نیازهای اجتماعی و معضلات پاسخ می‌دهد، طبقه‌بندی کند، اما طرح سؤالی از اخلاقیات سیاسی در چارچوب جهانی‌سازی، به معنی به چالش کشیدن شکل واقعی موجود از اخلاق، در سطح جهان سیاست هست. تعیین رویکردهای سیاسی اخلاقیات و معرفت‌شناختی از آنچه به‌عنوان روش منطقی و مطلوب در مناسبات و محاسبات بین سیاستمداران کشورها، الگو هست، سنجیده شده است. اگر رویکردهای اخلاقی مشترک و قابل قبول بین سران کشورها، ملاک واقعی اقدامات و روابط آن‌ها باشد، جامعه جهانی به وفاق و تفاهمی بیش از آنچه در حال حاضر دیده می‌شود، خواهد رسید. (نوحه دی لیسوفوی، ۲۰۱۰: ۲۸۴).

چیستی و چرایی ظرفیت‌ها و قابلیت‌ها در امنیت اخلاقی

ظرفیت، در فرهنگ دهخدا با معانی گنجایش، بارگیر و استعداد، آمده است. (دهخدا، ۱۳۸۸، ۱۵۲۰). قابلیت، در فرهنگ معین با معانی توان، شایستگی، امکان، هنر، لیاقت و کفایت، آمده است. (معین، ۱۳۸۵، ۸۵۲) فرهنگ عمید واژه ظرفیت را مترادف قابلیت، دانسته و در کنار آن از وسعت، میزان و اندازه نیز سخن آورده است. (عمید، ۱۳۷۹، ۵۵۳)

شناسایی و رتبه‌بندی قوت‌های جمهوری اسلامی ایران در مقوله امنیت اخلاقی ۱۰۲۵

ظرفیت‌ها بسته به اینکه از کدام بعد به آن‌ها نگریسته شود قابل تبیین و تدقیق می‌باشند. به ظرفیت‌ها می‌توان از زوایای گوناگون نگریست. مؤلفه‌های هزینه، کیفیت، در دسترس بودن، ویژگی‌ها، نوآوری و عملکرد زیست‌محیطی و مانند آن‌ها در نگرش به ظرفیت‌ها، دارای اهمیت می‌باشند. (سلیمانفر، ۱۳۸۹، ۴۸)

اصطلاح قابلیت، اولین بار در ادبیات روانشناسی در سال ۱۹۷۳ معرفی شد، دیوین مک کل لند در مقاله خود با عنوان «آزمودن قابلیت بجای هوش» نشان داد که در واقع آزمون‌های سستی استعداد و محتوای دانش، نمی‌توانند سنجش درستی از عملکرد و نیز آینده‌نگری و هدفمندی را نشان دهند. واژه قابلیت از فرهنگ لاتین و به معنای «شایسته و شایستگی» آمده است. بوباتزیس قابلیت را به‌عنوان ویژگی‌های اساسی یک فرد تعریف کرد که منجر به اثربخشی عملکرد برتر وی در یک کار یا فعالیت هدفمند می‌شود. در تعریفی دیگر، قابلیت یک ویژگی فردی است که می‌تواند اندازه‌گیری شود و گاهی قابلیت، یک ویژگی و توانمندی گروهی است. همچنین قابلیت می‌تواند به‌عنوان مجموعه‌ای از الگوهای رفتاری توصیف شود و وضعیتی را به وجود می‌آورد تا وظایف به نحو دلخواه اجرا شوند. (پوتر، ۲۰۱۵، ۸۵)

قابلیت همچنین ترکیبی از دانش، مهارت‌ها و توانایی‌هایی است که به عملکرد فردی، گروهی و سازمانی کمک می‌کند (همان، ۸۸)

می‌توان قابلیت را دارای چند بعد دانست که عبارتند از؛ رفتارها، انگیزه‌ها و دانش‌ها (دوبویس و روت ول، ۲۰۱۴، ۵۲)

باتریس نیز قابلیت‌ها را به یک کوه یخ تشبیه می‌کند و معتقد است که بیشتر سازمان‌ها بر قابلیت‌های فنی تأکید دارند، یعنی قابلیت‌هایی که مشهود هستند و به راحتی ارزیابی می‌شوند؛ اما تجربه نشان می‌دهد قابلیت‌هایی که مانند بخشی از کوه یخ در زیر آب هستند (نامشهود)، می‌توانند بسیار حائز اهمیت باشند. این بدان معنا است که قابلیت‌های فنی (مهارت‌ها و دانش) می‌توانند آموزش داده شوند، در حالی که بهسازی و آموزش قابلیت‌های رفتاری بسیار مشکل می‌باشند. (سیوگزدینین، ۲۰۱۰، ۲۹)

سینوت معتقد است برای تدوین استراتژی‌های موفق باید با راهکارهایی منطقی و مؤثر، قابلیت‌های پیدا و پنهان را شناسایی و تشخیص داد و آن‌ها عبارتند از؛

نگاشت قابلیت، تشخیص قابلیت، بهسازی قابلیت و پایش قابلیت

■ نگاشت قابلیت: نگاشت قابلیت اشاره به مرور کلی تمام قابلیت‌های ضروری دارد، به این منظور که اهداف سازمان کسب شود و از طریق برنامه دقیق است که الزامات پروژه‌ها، نیازهای فردی و گروهی و الزامات نقش‌آفرین، تعریف می‌شود.

- تشخیص قابلیت: تشخیص قابلیت به این معناست که نمونه‌ای از وضعیت موجود قابلیت‌ها و سطح شایستگی که هر فرد داراست مشخص می‌گردد. تجزیه و تحلیل شکاف بین آنچه هست تا آنچه باید باشد نیز در این مرحله ضروری است، زیرا شکاف بین تعداد و سطوح قابلیت‌های مورد نیاز بر طبق نقش و وظایف افراد تعریف می‌شود.
- بهسازی قابلیت: به سازی قابلیت با زمان‌بندی فعالیت‌ها ارتباط دارد. بر طبق دو مرحله قبل و تجزیه و تحلیل شکاف مهارت‌ها، دانش‌ها و رفتارها، تعداد و سطح شایستگی قابلیت‌هایی که افراد باید دارا باشند، افزایش می‌یابد.
- پایش قابلیت: آخرین مرحله در راهکارهای بررسی و شناسایی قابلیت‌ها، پایش قابلیت است، یعنی بررسی پی‌درپی نتایج به دست آمده به‌واسطه مرحله به سازی قابلیت‌ها (دراگانیدیس و متزاس، ۲۰۱۲، ۵۴ و ۵۵)

بسترهای تشخیص قوت در امنیت اخلاقی

۱. فردی: ایمان به خدا و زندگی پس از مرگ از مهم‌ترین و قوی‌ترین عوامل پیشگیری از شهوات و هوس‌هاست. شخص باایمان، خداوند متعال را همه‌جا حاضر و ناظر می‌بیند و باور دارد که همه کارهای او به‌وسیله فرشتگان الهی در پرونده‌ای ثبت می‌شود و روزی مورد رسیدگی قرار خواهد گرفت و سرنوشت نیکوکاران، بهشت و کیفر تبهکاران، دوزخ است. به تعبیر امام خمینی که می‌فرماید: «عالم محضر خداست، در محضر خدا معصیت نکنیم». این اعتقاد، بهترین مانع در برابر فسادهای اخلاقی و اجتماعی است و هر قدر تقویت شود مقاومت انسان در برابر شهوات بیشتر می‌شود. از سوی دیگر با ضعف ایمان، عفت و مقاومت در برابر شهوات کاهش می‌یابد. بنا بر آنچه از ظرفیت و قابلیت مورد توجه قرار گرفت، ایمان به خدا ظرفیت بسیار شگرف و شگفت جامعه اسلامی است که انسان مسلمان را مقید و متعهد می‌سازد و نیز قابلیت فردی برای کسی است که خود را در چارچوب احکام و فرامین دینی ساخته و پرداخته نموده و پاک و پارسا می‌گردد. پس تقویت ایمان در بعد فردی می‌تواند هم ظرفیت و هم قابلیت پنداشته شود.

۲. خانواده: استفاده از خانه به‌عنوان کانون تربیت از سنت نبوی بوده و همواره از سوی دین مورد تأکید بوده است. نخستین محیط آموزشی در فرهنگ اسلامی، «خانه و خانواده» است. اسلام به این کانون تربیت، اهتمام ویژه‌ای دارد؛ بنابراین، از کنترل محیط خانه نباید غافل شود. تأمین امنیت اخلاقی در میان خانواده‌ها در کنترل فرهنگ جامعه بسیار مهم است. در خانواده عفت و باحجابی مادر آن قدر اهمیت دارد که حتی دایه فرزند هم که مدت کوتاهی مواظبت از او را به عهده می‌گیرد و او را شیر می‌دهد، باید فردی صالح و

عفیف باشد. پیامبر اکرم (ص) سفارش فرمودند: از شیر زنان بدکار و دیوانه برای فرزندانان پرهیز کنید، زیرا شیر اثر خود را می‌گذارد.

این مورد را می‌توان هم به‌عنوان ظرفیت و هم قابلیت برای توانمندسازی نقاط قوت در حوزه امنیت اخلاقی تلقی نمود، چراکه پایداری و پایبندی به حریم خانه و خانواده که در فرهنگ اسلامی بسیار مورد توجه و تأکید هست، ظرفیت و گنجایشی است برای دوام و قوام پاکی و پاک‌دامنی، البته با رعایت و به‌کارگیری شیوه اداره و استحکام خانواده در اسلام و نیز می‌تواند قابلیت و توانی برای اعضاء خانواده باشد که با تربیت اسلامی در کنار هم و با تشویق و هدایت یکدیگر به کمال می‌رسند.

۳. جامعه: هنگامی که فرد فرد مردم با خودسازی به تربیت مناسب و مطلوب برسند و پاکی و پرهیزکاری، آداب و آیین آن‌ها شود و راستی و درستی، به‌عنوان سبک زندگی و سلوک اجتماعی آن‌ها گردد، پرواضح است که در سطح جامعه نیز اخلاقیات و رفتار خوب جاری و ساری خواهد شد و با توجه به اینکه انسان موجودی اجتماعی است، عزت‌نفس و خویش‌ن‌داری آگاهانه بایستی علاوه بر هدف فردی و نزدیکی به خدا، هدف جمعی و ساخت جامعه مدنی را نیز در پی داشته باشد، که با چنین هدف ارزشمندی، سطح اجتماعی امنیت اخلاقی معنا و مفهوم پیدا می‌کند.

افراد مهذب باید در صحنه اجتماع رفتارهای خاصی را به نمایش گذارند تا بتوانند فرهنگ اصیل اسلامی را در عرصه جامعه نیز به منصف ظهور رسانیده و بدین ترتیب نظمی را که به کمک عبادات و اطاعت الهی در وجود خود حاکم ساخته‌اند، به عرصه اجتماعی منتقل سازند. (افتخاری، ۱۳۷۹:

۸۹)

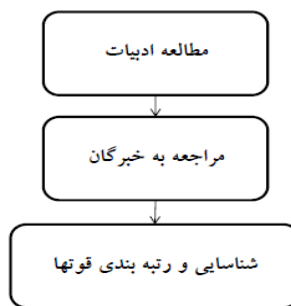
امام راحل (ره) در این باره چنین فرموده: «پیغمبر اسلام برای اینکه مردم تربیت نمی‌شدند غصه می‌خوردند، به‌طوری که خدای تبارک و تعالی او را تسکین می‌داد... (صحیفه نور، جلد ۱۹: ۲۱۵)

۴. حاکمیت و نظام: از عوامل مهم و کارساز در دگرگونی فرهنگی، حاکمیت نظام است. به شهادت تاریخ نقش حاکمیت در سازندگی و یا تخریب ساختار امنیت اخلاقی جامعه بسیار حائز اهمیت است. مثل صریح و گویای «الناس علی دین ملوکهم» در بین معارف اسلامی نشان از جایگاه غیر قابل انکار حاکمیت در کیفیت و چگونگی امنیت اخلاقی جامعه است. شکی نیست که جامعه‌ای که تحت مدیریت علمی و مردم‌سالاری زندگی می‌کنند با جامعه‌ای که حاکمان با کودتا و کشتار انسان‌ها به حاکمیت می‌رسند، متفاوت است. قرآن کریم به‌عنوان بزرگ‌ترین سند دین اسلام، در آغاز حکومت اسلامی، وظایف حاکمیت را چنین بیان می‌کند: «لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولًا مِّنْ أَنفُسِهِمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ» .

از مهم‌ترین وظایف حاکمیت و نظام، تزکیه و پاک‌سازی جامعه از لوث آلودگی از دیگر وظایف حاکمیت و نظام است. حاکمیت و نظام، به خاطر تأمین امنیت و تعمیق فرهنگ اسلامی، جامعه را از هرگونه عوامل و ابزارآلات فساد و گمراهی پاک کرده تا مردم در سایه اخلاق اسلامی، زندگی سالم و مناسبی داشته باشند. از این روست که مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) می‌فرمایند: «جزو وظایف جمهوری اسلامی این است که در جامعه امنیت ایجاد کند. امنیت اخلاقی، امنیت اجتماعی جزو وظایف ما است؛ جزو وظایف جمهوری اسلامی است؛ نمی‌توانیم این‌ها را رها کنیم. مظهر این امنیت و عامل وسط میدان این امنیت عبارت است از نیروی انتظامی؛ بنابراین بایستی اقتدار داشته باشید؛ باید بتوانید مقتدرانه عمل کنید؛ باید بتوانید با قاطعیت عمل کنید. متها نکته کار این است که اقتدار را با ظلم نباید اشتباه کرد؛ اقتدار را با حدودمرز نشناختن و بی‌مهار حرکت کردن نباید اشتباه کرد.» بنابراین مهم‌ترین وظیفه حاکمیت، برچیدن زمینه‌های فساد است.

با برداشت و دریافتی که از واژگان ظرفیت و قابلیت داریم و آنچه در بسترهای فردی، خانواده، جامعه و نظامی اسلامی در تشخیص قوت‌ها مورد توجه قرار گرفت، نتیجه می‌گیریم که ظرفیت‌ها و قابلیت‌ها در حوزه امنیت اخلاقی نه تنها قابل تفکیک نیستند بلکه بسیار در هم تنیده و در هم آمیخته‌اند. هر جا که ظرفیت و گنجایشی در فرد، خانواده، جامعه و حاکمیت ملاحظه می‌شود، در همان بستر قابلیت و توان هم معنا می‌یابد و هر دو در کنار هم و با هم قابل شناسایی، قابل تقویت‌سازی، قابل بهسازی و قابل سنجش و پایش می‌باشند و آنچه در این پژوهش آمده است نیز به‌درستی این موارد را نشان می‌دهد.

چارچوب نظری تحقیق: بر اساس مطالعات صورت گرفته، چارچوب نظری تحقیق به صورت زیر در نظر گرفته شد.

روش‌شناسی تحقیق: از لحاظ طرح تحقیق، پژوهش حاضر از نوع تحقیق آینده‌نگر مبتنی بر نتیجه‌گرا است. ضمن آنکه از لحاظ نوع تحقیق، کاربردی توسعه‌ای است. در خصوص روش گردآوری اطلاعات،

با توجه به موضوع مطالعه و روش تحقیق، از پرسشنامه به‌عنوان ابزار تحقیق استفاده شده است. سؤالات پرسشنامه مورد استفاده در این پژوهش «محقق ساخته» و دارای شکل بسته مطرح شده‌اند.

در این پژوهش برای بررسی قابلیت اعتماد پرسشنامه، از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شده است. این پرسشنامه‌ها در جمعیت ۳۰ نفری مورد آزمون قرار گرفت تا نواقص احتمالی، که می‌توانست از نامفهوم بودن، ترتیب نامناسب و غیره باشد، مرتفع گردد. همچنین از کارشناسان و محققین، خواسته شد تا مشکلات احتمالی پرسشنامه را در مقابل هر گویه و سؤال متذکر شوند. پس از جمع‌آوری نتایج و بررسی نظرات کارشناسان پرسشنامه نهایی با ضریب آلفای ۰/۸۲۴ مورد تأیید قرار گرفت.

جامعه آماری در این تحقیق شامل مسئولین، صاحب‌نظران و کارشناسان مرتبط با حوزه امنیت اخلاقی است که تعداد نمونه ۵۰ نفر با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی ساده انتخاب گردیدند.

برای تجزیه و تحلیل داده‌های جمع‌آوری شده آمار تحلیلی به دو صورت توصیفی و استنباطی مطرح شده است. ابتدا پس از جمع‌آوری پرسشنامه‌ها با استفاده از آمار توصیفی شناختی از وضعیت و ویژگی‌های جمعیت شناختی پاسخ‌دهندگان حاصل شد و استخراج و طبقه‌بندی پاسخ‌ها به‌منظور بررسی نتایج حاصل از پرسشنامه آزمون‌های آماری استفاده شد. کلیه مراحل آماری و آنالیز داده‌های جمع‌آوری شده با استفاده از نرم‌افزار آماری SPSS انجام گرفت. در این مطالعه تعداد ۵۰ نفر به ۸۲ گویه پرسشنامه پاسخ دادند، لذا ماتریس ۵۰ * ۲۰ تشکیل شد. پاسخ‌های دریافتی در کاربرگ نمایش داده‌های SPSS وارد شد و محاسبات آماری بر روی آن‌ها انجام شد.

یافته‌های تحقیق و تجزیه و تحلیل:

- یافته‌های جمعیت شناختی: نقش آمار توصیفی در واقع، جمع‌آوری، خلاصه کردن و توصیف اطلاعات کمی و کیفی حاصل از نمونه یا جامعه است. در این قسمت متغیرهای زمینه‌ای تحقیق شامل سن، جنسیت، تحصیلات و غیره با استفاده از جداول و نمودارها توصیف می‌شوند. جدول ۱ یافته‌های جمعیت شناختی تحقیق را نشان می‌دهد.
- نتایج توصیفی نشان می‌دهد بیشترین فراوانی طبقات سنی پاسخگویان بین ۵۰-۴۱ با ۸۶,۳ درصد، جنسیت پاسخگویان ۹۲,۲ مرد و ۷,۸ درصد زن، بیشترین تحصیلات پاسخگویان در مقطع کارشناسی ارشد با ۵۱ درصد و رسته شغلی پاسخگویان در حوزه قضایی با ۴۱,۲ درصد و در حوزه انتظامی با ۵۸,۸ درصد، سنوات شغلی پاسخگویان در سه بازه زمانی ۱۰-۰ سال، ۲۰-۱۱ سال و ۳۰-۲۱ سال تقسیم‌بندی که مشخص گردید بیشترین پاسخگویان با ۴۹ درصد در بازه ۲۰-۱۱ سال قرار دارند.

۱۰۷ ♦ فصلنامه امنیت ملی، سال هفتم، شماره بیست و پنجم، پاییز ۱۳۹۶

- شناسایی و رتبه‌بندی قوت‌ها: بر اساس مطالعات اکتشافی صورت گرفته، برگزاری چندین جلسه خبرگی و بحث و تبادل نظر و جرح و تعدیل، حذف موارد تکراری و ادغام گزاره‌های نزدیک به هم و نیز مراجعه به خبرگان، قوت‌ها به تعداد ۲۰ گویه در ۴ بخش و خوشه «فردی»، «خانواده»، «جامعه» و «حاکمیت و نظام» به شرح جدول زیر نهایی گردید.
- فردی: شامل آن دسته از گویه‌هایی است که به شخص و ذات او بر می‌گردد. اینکه شخص ایمان داشته باشد که خداوند متعال همه‌جا حاضر و ناظر است و باور دارد که همه کارهای او به‌وسیله فرشتگان الهی در پرونده‌ای ثبت می‌شود و روزی مورد رسیدگی قرار خواهد گرفت؛

متغیر	فراوانی	درصد فراوانی
سن	۳۰-۴۰	۹٫۸
	۴۱-۵۰	۸۶٫۳
	۵۱-۶۰	۰٫۲
تعداد کل	۵۰	۱۰۰
جنسیت	زن	۷٫۸
	مرد	۹۲٫۲
تعداد کل	۵۰	۱۰۰
تحصیلات	کارشناسی	۱۷٫۶
	کارشناسی ارشد	۵۱
	دکتری	۳۱٫۴
	تعداد کل	۵۰
مسئولیت شغلی	قضایی	۴۱٫۲
	انتظامی	۵۸٫۸
تعداد کل	۵۰	۱۰۰
سنوات کار امنیتی یا پیشگیری از جرم	۰-۱۰	۲۱٫۶
	۱۱-۲۰	۴۹
	۲۱-۳۰	۲۹٫۴
	تعداد کل	۵۰

جدول شماره (۱): یافته‌های جمعیت‌شناختی

- خانواده: شامل آن دسته از گویه‌هایی است که به «خانه» به‌عنوان کانون تربیت بر اساس سنت نبوی و دین تأکید دارد؛

◆ شناسایی و رتبه‌بندی قوت‌های جمهوری اسلامی ایران در مقوله امنیت اخلاقی ♦ ۱۰۸

- **جامعه:** شامل آن دسته از گویه‌هایی است که به محیط، فرهنگ و فضای اجتماعی جامعه اشاره دارد؛
- **حاکمیت و نظام:** از عوامل مهم و کارساز در دگرگونی فرهنگی، حاکمیت نظام است. لذا به گویه‌هایی ناظر است که بر وظایف حاکمیت و نظام، تزکیه و نیز پاک‌سازی جامعه از لوث آلودگی، تأمین امنیت و تعمیق فرهنگ اسلامی، تأمین اخلاق اسلامی، زندگی سالم و مناسب برای مردم است. با هدف ارزش‌گذاری توسط جامعه خبرگان پرسش‌شونده، گویه‌های یادشده در قالب پرسشنامه‌ای با ابعاد دوگانه «میزان اهمیت» و «وضعیت موجود» تنظیم گردید. فراوانی پاسخ پرسش‌شوندگان به هر یک از گویه‌ها و بررسی توصیفی یافته‌ها در جدول زیر آورده شده است.

شماره گویه	عنوان گویه‌ها (قوت‌ها)	خوشه
۱	برخورداری از ماهیت و فطرت پاک و ذاتی اخلاقی (شخصیت ذاتی اخلاق محور فردی) به‌عنوان پایه‌های تشکیل‌دهنده خانواده و جامعه شامل حجاب، حیا، عفت، پاک‌دامنی، غیرت، مردانگی، ناموس‌پرستی و نظایر آن به‌واسطه فرهنگ غنی ارزشی اسلامی و ایرانی	۳ ۳
۲	دور نپنداشتن بازخورد سریع، حتمی و قطعی هرگونه عمل خلاف عفت و غیراخلاقی به خود در دنیا و آخرت، به‌واسطه ریشه داشتن در باورها و اعتقادات اصیل اسلامی ایرانی	
۳	تعهد اخلاقی تک‌تک افراد در قبال جمع و حس مسئولیت فرافردی با عنوان غیرت جمعی، خودجوش و مردم‌نهاد برای حفظ، کنترل و پاسداشت فرهنگ امنیت اخلاقی	
۴	ایمان و اعتقاد به نقش‌آفرینی اجتماعی عنصر زن در عرصه‌های مختلف (به رسمیت شناختن این حق از سوی مردان و باور و اعتماد داشتن زنان به خود) در چارچوب ارزش‌های دینی و فرهنگی (عفاف، حجاب، تکامل، تعالی) و طرد نگاه درجه‌دومی، کالایی و غروسکی به زن.	
۵	برخورداری از حقوق شهروندی در حمایت، پشتیبانی، دسترسی به امکانات و منابع عمومی، آموزش و پرورش، رسانه‌های گفتاری، شنیداری، مکتوب و مجازی، زیرساخت‌ها و بسترهای فناوری ارتباطات و اطلاعات و نظایر آن با هدف ارتقاء آگاهی از محیط پیرامونی	
۶	جاری بودن محوریت، قداست و جایگاه رفیع خانواده به‌ویژه ازدواج و تشکیل خانواده در تاروپود زندگی اجتماعی جامعه ایرانی اسلامی (عشق و علاقه، پیشینه و زمینه، ارتباط اخلاق مدار، ارتباط سالم و مطلوب، روابط مناسب همسران، عفاف و حجاب، حیا، پابندی و پایداری به ارزش‌ها، تعهد اخلاقی، فداکاری وفاداری به پیمان‌ها و...)	۸ ۳
۷	اهمیت کیفیت ازدواج و تشکیل خانواده (مناسب و به‌هنگام بودن)، زیرساخت‌ها و بسترهای پشتیبان و تسهیل‌کننده (قانونی، اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و نظایر آن) در مبانی دینی و اسلامی و فرهنگ، هنجار، نرم و عرف جامعه ایرانی	
۸	ابتناء بر اهمیت تربیت صحیح و شایسته نسل صالح در فرهنگ غنی اسلامی ایرانی (مقتدرانه، معتدلانه، تکریم و شخصیت‌دهی، ایجاد اعتمادبه‌نفس و عزت‌نفس و...)	

۹	غیر قابل پذیرش بودن آزادی‌ها و بی بندوباری جنسی به‌ویژه فساد علنی و آشکار و مطرود بودن آن در نزد خانواده‌ها و افکار عمومی و فضای اجتماعی	جامعه (فضا و محیط زندگی اجتماعی)
۱۰	اصالت خانوادگی و اصل و نسب پاکیزه و نداشتن هیچ‌گونه جایگاهی برای فرزندان غیراخلاقی و نامشروع	
۱۱	محیط و فضای اجتماعی سالم در نتیجه حکومت اسلامی و غیر قابل پذیرش بودن آزادی‌ها و بی‌بندوباری جنسی به‌ویژه فساد علنی و آشکار در فضای اجتماعی جامعه	
۱۲	اهتمام جامعه (حاکمیت، مردم، گروه‌ها و شبکه‌های اجتماعی و...) در هدایت و تربیت مناسب نسلی به‌ویژه در دوران نوجوانی، جوانی و بلوغ بر اساس علائق، سلاطین، ظرفیت‌ها، توانمندی‌ها با هدف پاسخگویی به نیازهای درونی و آرمانی آن‌ها با رعایت ملاحظات چارچوب‌ها، هنجارها و نرم‌های ارزشی اسلامی ایرانی	
۱۳	بسترها و زیرساخت‌های لازم سخت‌افزاری و نرم‌افزاری حامی تأمین امنیت اخلاقی در جامعه مانند رهبران دینی، مساجد، دستگاه‌های آمر به معروف و ناهی از منکر و نظایر آن	
۱۴	بسترها و زیرساخت‌های لازم سخت‌افزاری و نرم‌افزاری برخورد و تنبیه قاطع مخلان تأمین امنیت اخلاقی در جامعه	حاکمیت و نظام
۱۵	سیر تحولی و دگرگونی اجتماعی به سمت تحقق جامعه اطلاعاتی، جامعه دانشی، جامعه دانش‌بنیان، جامعه خردورز و نظایر آن و به تبع آن خروج افراد از قالب‌های خشک جمود و تحجر و بازنگری در تعریف الگوهای رفتاری اجتماعی ارتباطات و تعاملات ارزشی و پاسخگو (به‌عنوان نمونه: ضرورت و اهمیت وجود زن به‌عنوان همکار علمی، مدیریتی، مسئولیتی و غیره به‌جای نگاه استفاده صرف جنسی از زن)، به‌ویژه نسبت به زنان بر اساس قابلیت‌ها و توانمندی‌ها	
۱۶	اهتمام جدی نظام و حاکمیت در دفاع از هجمه و شیخون فرهنگی دشمنان و حمایت همه‌جانبه جامعه از آن (اراده نظام و مطالبه مردم)	
۱۷	نگاه و توجه ویژه و خاص رهبری نظام و حاکمیت به اهمیت، ضرورت، چالش‌ها، آسیب‌ها، تهدیدها، فرصت‌ها، سیاست‌ها و برنامه‌های دشمن و استکبار جهانی در موضوع امنیت اخلاقی (یکی از دغدغه‌های اصلی نظام)	
۱۸	تشویق و توصیه مؤکد ازدواج آسان و پیش‌بینی زیرساخت‌ها و بسترهای تأمین‌کننده نیازهای اجتماعی با تأکید بر نیاز جنسی از قبیل تجویز ازدواج موقت، صیغه و نظایر آن به‌منظور حفظ امنیت اخلاقی جامعه (پاسخگو بودن دین اسلام)	
۱۹	باور به نقش زن در فعالیت‌های اجتماعی (علمی، شعلی، نجبگی،...) در چارچوب ارزش‌های اسلامی با هدف کمک به رشد و تعالی از جمله برقراری و گسترش امنیت اخلاقی	
۲۰	زیرساخت‌ها و بسترهای پشتیبان و حمایتی (قانونی و قضایی، فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی، آموزشی، انتظامی و غیره) از حرمت، منزلت، شأن، جایگاه، تأمین بهداشت اخلاقی و نظایر آن برای افراد جامعه به‌ویژه زنان و نیز زیرساخت‌های محدودکننده و برخوردکننده (قانونی و قضایی، فرهنگی، اجتماعی، انتظامی) ترویج، تشویق، ارتکاب و انجام مزاحمت، تجاوز، انحرافات جنسی، آزادی‌های بی‌قیدوبند، ولنگاری اخلاقی و نظایر آن در جامعه	

شناسایی و رتبه‌بندی قوت‌های جمهوری اسلامی ایران در مقوله امنیت اخلاقی ♦ ۱۱۰

- **آزمون فریدمن برای رتبه‌بندی:** برای مقایسه بین گویه‌ها از آزمون فریدمن استفاده می‌شود که امتیازات در هر سطر فایل داده‌ها را مستقل از هر سطر دیگر رتبه‌بندی می‌کند. هدف از انجام آزمون فریدمن در این تحقیق، مشخص نمودن یکسان و یا یکسان نبودن اهمیت گویه‌ها هست. لذا فرضیه‌های صفر و یک به‌صورت زیر تعریف می‌شود.
 - فرضیه صفر: گویه‌های گزاره قوت، اهمیت یکسانی دارند.
 - فرضیه یک: گویه‌های گزاره قوت، اهمیت یکسانی ندارند.

وضعیت موجود					میزان اهمیت					شماره گویه	خوشه
رتبه اول	رتبه دوم	رتبه سوم	رتبه چهارم	رتبه پنجم	رتبه اول	رتبه دوم	رتبه سوم	رتبه چهارم	رتبه پنجم		
۰	۰	۱۸	۱۹	۱۳	۰	۰	۳	۲۰	۲۷	۱	فردی
۰	۰	۳۳	۱۵	۲	۰	۰	۱۰	۲۵	۱۵	۲	
۰	۱۳	۲۳	۱۲	۲	۰	۰	۹	۲۲	۱۹	۳	
۰	۳	۲۴	۲۲	۱	۰	۲	۹	۲۲	۱۷	۴	
۰	۱۲	۲۵	۹	۴	۱	۱	۹	۱۶	۲۳	۵	
۱	۱۰	۲۲	۱۵	۲	۱	۱	۷	۱۸	۲۳	۶	خانواده
۰	۹	۲۲	۱۴	۵	۰	۱	۱۱	۱۷	۲۱	۷	
۰	۸	۲۲	۱۹	۱	۰	۰	۱۱	۱۸	۲۱	۸	
۰	۸	۲۷	۱۳	۲	۰	۰	۶	۲۵	۱۹	۹	
۰	۵	۲۴	۱۶	۵	۰	۰	۸	۲۱	۲۱	۱۰	
۰	۲۱	۱۳	۱۱	۵	۰	۱	۱	۱۸	۳۰	۱۱	جامعه (محیط زندگی اجتماعی)
۰	۱۵	۲۵	۸	۲	۰	۰	۲	۲۳	۲۵	۱۲	
۰	۱۷	۲۲	۷	۴	۰	۱	۳	۲۸	۱۸	۱۳	
۰	۹	۳۱	۷	۳	۰	۰	۲	۲۱	۲۷	۱۴	
۴	۱۰	۲۷	۶	۳	۰	۰	۱۰	۲۱	۱۹	۱۵	
۰	۶	۱۹	۲۱	۴	۰	۰	۵	۲۰	۲۵	۱۶	حاکمیت و نظام
۰	۷	۲۳	۱۶	۴	۰	۰	۳	۲۴	۲۳	۱۷	
۳	۱۱	۲۴	۹	۳	۰	۱	۲	۱۶	۳۱	۱۸	
۱	۸	۲۳	۱۴	۴	۰	۰	۲	۲۷	۲۱	۱۹	
۰	۰	۸	۲۷	۱۲	۳	۰	۵	۱۹	۲۶	۲۰	

جدول شماره ۳: فراوانی پاسخ پرسش‌شوندگان در خصوص میزان اهمیت و وضعیت موجود

۱۱۱ فصلنامه امنیت ملی، سال هفتم، شماره بیست و پنجم، پاییز ۱۳۹۶

متغیر	تعداد	مقدار آماره	درجه آزادی	سطح معناداری
میزان اهمیت	۵۰	۵۲,۱۳۷	۱۹	۰,۰۰۰
وضعیت موجود	۵۰	۹۰,۲۵۲	۱۹	۰,۰۰۰

نتایج آزمون فریدمن

با توجه به جدول بالا، سطح معنی داری مجاز از $0/05$ کوچک تر است لذا فرضیه صفر برای گویه های «قوت» رد و فرض یک تأیید می شود؛ و این بدان معنی است که گویه ها در این تحقیق دارای اهمیت یکسان نیستند و می توان آن ها را نسبت به هم رتبه بندی کرد.

شماره گویه	میانگین رتبه	شماره گویه	میانگین رتبه
۱	۴,۴۸	۱۱	۴,۵۴
۲	۴,۱۰	۱۲	۴,۴۶
۳	۴,۲۰	۱۳	۴,۲۶
۴	۴,۰۸	۱۴	۴,۵۰
۵	۴,۱۸	۱۵	۴,۱۸
۶	۴,۲۲	۱۶	۴,۴۰
۷	۴,۱۶	۱۷	۴,۴۰
۸	۴,۲۰	۱۸	۴,۵۴
۹	۴,۲۶	۱۹	۴,۳۸
۱۰	۴,۲۶	۲۰	۴,۴۳

رتبه بندی گویه های قوت بر اساس آزمون فریدمن

با توجه به جدول بالا، سه گویه دارای بالاترین میانگین رتبه برای قوت ها مشخص شد. این گویه ها در جدول زیر نشان داده شده اند:

میانگین رتبه	عنوان گویه
۴,۵۴	محیط و فضای اجتماعی سالم در نتیجه حکومت اسلامی و غیرقابل پذیرش بودن آزادی ها و بی بندوباری جنسی به ویژه فساد علنی و آشکار در فضای اجتماعی جامعه
۴,۵۴	تشویق و توصیه مؤکد ازدواج آسان و پیش بینی زیرساخت ها و بسترهای تأمین کننده نیازهای اجتماعی با تأکید بر نیاز جنسی از قبیل تجویز ازدواج موقت، صیغه و نظایر آن به منظور حفظ امنیت اخلاقی جامعه (پاسخگو بودن دین اسلام)
۴,۵۰	بسترها و زیرساخت های لازم سخت افزاری و نرم افزاری بر خورد و تنبیه قاطع مخلان تأمین امنیت اخلاقی در جامعه

سه گویه اول قوت‌ها بر اساس نتایج آزمون فریدمن

▪ برآیند گزاره‌های قوت‌ها

برآیند بعدهای میزان اهمیت و وضع موجود گزاره قوت با توجه به آزمون فریدمن محاسبه و برابر جدول زیر تنظیم گردید.

میانگین		عنوان گویه ها (قوت‌ها)	خوشه
وضع موجود	میزان اهمیت		
۳.۹۰	۴.۴۸	برخورداری از ماهیت و فطرت پاک و ذاتی اخلاقی (شخصیت ذاتی اخلاق محور فردی)...	۱
۳.۳۸	۴.۱۰	دور نپنداشتن بازخورد سریع، حتمی و قطعی هرگونه عمل خلاف عفت و غیراخلاقی به خود در دنیا و آخرت...	
۳.۰۶	۴.۲۰	تعهد اخلاقی در قبال جمع و حس و باور مسئولیت فرافردی	
۳.۴۲	۴.۰۸	ایمان و اعتقاد به نقش‌آفرینی اجتماعی عنصر زن در عرصه‌های مختلف	
۳.۱۰	۴.۱۸	برخورداری از حقوق شهروندی با هدف ارتقاء آگاهی از محیط پیرامونی	
۳.۱۴	۴.۲۲	محوریت، قداست و جایگاه رفیع خانواده به‌ویژه ازدواج و تشکیل خانواده در تاروپود زندگی اجتماعی جامعه ایرانی اسلامی	۲
۳.۳۰	۴.۱۶	اهمیت کیفیت ازدواج و تشکیل خانواده (مناسب و به هنگام بودن) در مبانی دینی و اسلامی و فرهنگ جامعه ایرانی	
۳.۲۶	۴.۲۰	ابتناء بر اهمیت تربیت صحیح و شایسته نسل صالح در فرهنگ غنی اسلامی ایرانی	
۳.۱۸	۴.۲۶	غیرقابل‌پذیرش بودن آزادی بی بند و باری جنسی و مطرود بودن آن در نزد خانواده‌ها و افکار عمومی و فضای اجتماعی	
۳.۴۲	۴.۲۶	اصالت خانوادگی و اصل و نسب پاکیزه و نداشتن هیچ‌گونه جایگاهی برای فرزندان غیراخلاقی و نامشروع	۳
۳.۰۰	۴.۵۴	محیط و فضای اجتماعی سالم در نتیجه حکومت اسلامی در کشور و غیرقابل‌پذیرش بودن آزادی و بی‌بندوباری جنسی در جامعه	
۲.۹۴	۴.۴۶	اهتمام جامعه در هدایت و تربیت مناسب نسلی با رعایت ملاحظات چارچوب‌ها، هنجارها و نرم‌های ارزشی اسلامی ایرانی	
۲.۹۶	۴.۲۶	بسترها و زیرساخت‌های لازم سخت‌افزاری و نرم‌افزاری حامی تأمین امنیت اخلاقی در جامعه	۴
۳.۰۸	۴.۵۰	بسترها و زیرساخت‌های لازم سخت‌افزاری و نرم‌افزاری برخورد و تنبیه قاطع مخلان تأمین امنیت اخلاقی در جامعه	
۲.۸۸	۴.۱۸	سیر تحولی و دگرگونی اجتماعی به سمت تحقق جامعه اطلاعاتی و به تبع آن خروج افراد از قالب‌های خشک جمود و تاجر و بازنگری در تعریف الگوهای رفتاری اجتماعی ارتباطات و تعاملات ارزشی و پاسخگو	

۳.۴۶	۴.۴۰	اهتمام جدی نظام و حاکمیت در دفاع از هجمه و شیخون فرهنگی دشمنان و حمایت همه‌جانبه جامعه از آن	لایحه و تقیه
۳.۳۴	۴.۴۰	نگاه و توجه ویژه و خاص رهبری نظام و حاکمیت به امنیت اخلاقی و برنامه‌های دشمن و استکبار جهانی در این خصوص	
۲.۹۶	۴.۵۴	تشویق و توصیه مؤکد ازدواج آسان و پیش‌بینی زیرساخت‌ها و بسترهای تأمین‌کننده نیازهای اجتماعی (پاسخگو بودن دین اسلام)	
۳.۲۴	۴.۳۸	باور به نقش زن در چارچوب ارزش‌های اسلامی با هدف کمک به رشد و تعالی از جمله برقراری و گسترش امنیت اخلاقی	
۳.۲۰	۴.۴۲	زیرساخت‌ها و بسترهای پشتیبان و حمایتی و نیز محدودکننده و برخوردکننده در خصوص امنیت اخلاقی	
۳.۷۶	۴.۳۱	میانگین برآیند گزاره قوت	
۴.۰۵			

برآیند بعدهای «میزان اهمیت» و «وضع موجود» گزاره قوت: بر اساس نتایج جدول بالا در وضعیت موجود، گزینه «برخورداری از ماهیت و فطرت پاک و ذاتی اخلاقی (شخصیت ذاتی اخلاق محور فردی)» بالاترین رتبه را در سطح «فردی»، «اصالت خانوادگی و اصل و نسب پاکیزه و نداشتن هیچ‌گونه جایگاهی برای فرزندان غیراخلاقی و نامشروع» بالاترین رتبه را در سطح «خانواده»، «بسترها و زیرساخت‌های لازم سخت‌افزاری و نرم‌افزاری برخورد و تنبیه قاطع مخلان تأمین امنیت اخلاقی در جامعه» بالاترین رتبه را در سطح «جامعه» و نهایتاً «اهتمام جدی نظام و حاکمیت در دفاع از هجمه و شیخون فرهنگی دشمنان و حمایت همه‌جانبه جامعه از آن» بالاترین رتبه را سطح حاکمیت و نظام دارد.

نتیجه‌گیری و پیشنهادات: در حال حاضر، مواردی با عناوین جنگ نرم، شیخون فرهنگی و تهدیدات علیه امنیت اخلاقی در جامعه ایرانی، می‌تواند زنگ خطری باشد که بیش از پیش پرداختن به مسئله امنیت اخلاقی را جدی‌تر و حساس‌تر می‌نماید. در این راستا، هدف اصلی این تحقیق شناسایی و رتبه‌بندی قوت‌های جمهوری اسلامی ایران برای پیش‌بینی و پیشگیری جرائم علیه امنیت اخلاقی بود. این مهم که مبتنی بر مطالعه گسترده، وسیع، جامع و متقن و مستند اکتشافی و میدانی از خبرگان این حوزه حاصل گردیده، به جامعه اجرایی و علمی اعم از مسئولین و متصدیان امور امنیتی و اداره امور کشور کمک خواهد نمود برای دستیابی به هدف پیش گفته، سؤال اصلی عبارت است از اینکه قابلیت‌ها و ظرفیت‌هایی که موجبات برقراری و حفظ امنیت اخلاقی را فراهم می‌نمایند کدامند؟ برای پاسخ به این سؤال، گردآوری داده‌ها به صورت اسنادی با ابزار مقالات علمی، پژوهش‌ها و گزارش‌های راهبردی، و پیمایشی توصیفی از نوع مقطعی از ابزار پرسشنامه محقق ساخته استفاده شده است.

در پاسخ به سؤال تحقیق، قابلیت‌ها و ظرفیت‌هایی که موجب برقراری و حفظ امنیت اخلاقی در کشور می‌شوند، به تعداد ۲۰ گویه در ۴ بخش و خوشه «فردی»، «خانواده»، «جامعه» و «حاکمیت و نظام» احصاء گردید.

بر اساس نتایج این تحقیق، گزینه «برخورداری از ماهیت و فطرت پاک و ذاتی اخلاقی (شخصیت ذاتی اخلاق محور فردی)» بالاترین رتبه را در سطح «فردی»، «اصالت خانوادگی و اصل و نسب پاکیزه و نداشتن هیچ‌گونه جایگاهی برای فرزندان غیراخلاقی و نامشروع» بالاترین رتبه را در سطح «خانواده»، «بسترها و زیرساخت‌های لازم سخت‌افزاری و نرم‌افزاری برخورد و تنبیه قاطع مخلان تأمین امنیت اخلاقی در جامعه» بالاترین رتبه را در سطح «جامعه» و نهایتاً «اهتمام جدی نظام و حاکمیت در دفاع از هجمه و شیخون فرهنگی دشمنان و حمایت همه‌جانبه جامعه از آن» بالاترین رتبه را سطح «حاکمیت و نظام» دارد.

تمرکز این مقاله پژوهشی بر شناسایی قوت‌های کشور در وضعیت موجود است. با توجه به اهمیت موضوع و با هدف جلوگیری از غافل‌گیری، برنامه‌ریزی برای آینده، امری ضروری است. لذا پیشنهادهای این مقاله به شرح ذیل ارائه می‌گردد:

۱- در بستر قوت‌های «فردی» بررسی و تشخیص و تعیین قابلیت‌ها و ظرفیت‌های فردی جامعه برای افق مطلوب و آینده صورت گیرد. تحلیل شکاف بین وضعیت موجود و مطلوب، امکان برنامه‌ریزی مناسب در جهت جلوگیری از معطل ماندن و یا هدر رفت قوت‌ها، تقویت بیشتر قوت‌های موجود بالفعل، شناسایی و تقویت قوت‌های بالقوه فردی و نظایر آن می‌گردد؛ بر اساس نتایج این تحقیق، «برخورداری از ماهیت و فطرت پاک و ذاتی اخلاقی (شخصیت ذاتی اخلاق محور فردی)» بالاترین رتبه قوت‌ها در سطح «فردی» بود. پیشنهاد می‌شود این مهم در قالب برنامه‌های راهبردی، آموزشی و نظایر آن همواره مورد حمایت و توجه مدیران عالی کشور قرار گیرد؛

۲- با توجه به تهدیدات و برنامه‌های دشمن در جهت هدف قرار دادن کانون گرم خانواده، در قالب مطالعه جامع و وسیع، چگونگی استفاده مناسب به‌منظور جلوگیری از معطل ماندن و یا هدر رفت قوت‌ها، صورت گیرد؛ «اصالت خانوادگی و اصل و نسب پاکیزه و نداشتن هیچ‌گونه جایگاهی برای فرزندان غیراخلاقی و نامشروع» از شاخصه‌های اصلی فرهنگ اصیل ایرانی است که در این تحقیق بالاترین رتبه قوت‌ها در سطح خانواده را به خود اختصاص داده است. بنابراین برنامه‌ریزی‌های راهبردی در این راستا می‌بایستی مورد توجه و تدبیر مدیران عالی و مسئولین کشور قرار گیرد.

۳- برای اعتلا و تقویت بیشتر قوت‌های بستر «جامعه» به‌منظور استفاده و به‌کارگیری آن در توسعه امنیت اخلاقی، مطالعات اجتماعی فرهنگی جامعی صورت گیرد؛ و چون «بسترها و زیرساخت‌های لازم

سخت‌افزاری و نرم‌افزاری برخورد و تنبیه قاطع با مخلان تأمین امنیت اخلاقی در جامعه» بالاترین رتبه را در سطح «جامعه» از آن خود نموده، دستگاه قضایی، پلیس و سایر نهادهای اجتماعی بسته به میزان و نوع مسئولیتشان بایستی در این خصوص چشم‌انداز خود را تدوین و برنامه‌ریزی‌های راهبردی را بر آن پایه بنا نهند.

۴- در پایان با توجه به اینکه «اهتمام جدی نظام و حاکمیت در دفاع از هجمه و شیخون فرهنگی دشمنان و حمایت همه‌جانبه جامعه از آن» بالاترین رتبه را در سطح «حاکمیت و نظام» دارا هست. بایستی حاکمیت و دولت با برنامه‌ریزی راهبردی و نیز تحلیل شکاف بین وضعیت موجود و مطلوب، به شناسایی و رتبه‌بندی توانمندی‌های و ظرفیت‌های فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و امنیتی بالقوه و نظایر آن پرداخته و از آنجائی که دشمنان بشریت با هجمه‌ها و شیخون‌های فرهنگی همواره از همه قابلیت‌های خود برای نابود کردن امنیت اخلاقی کشورها، خاصه جمهوری اسلامی ایران استفاده می‌کنند، مدل‌ها، الگوها، راهبردها و شیوه‌های مناسب و مطلوب برای تقویت همه‌جانبه نظام و حاکمیت در دفاع از هجمه و شیخون فرهنگی دشمنان را به‌عنوان پیشنهاد پایانی در دستور کار خود قرار دهند.

منابع:

- ۱- قرآن کریم، ترجمه محمدمهدی فولادوند
- ۲- نهج البلاغه، ترجمه معادی خواه، عبدالحمید، تهران، انتشارات ذره.
- ۳- بیانات رهبری، قابل دسترسی در سایت الکترونیکی به آدرس www.khamenei.ir
- ۴- بیات، بهرام، (۱۳۸۹)، تبیین جامعه شناختی احساس امنیت در بین شهروندان تهرانی، پایان نامه دکتری، اصفهان، دانشگاه اصفهان
- ۵- تمیمی، عبدالواحد، (۱۳۹۳)، غررالحکم، ترجمه: محمد رحمتی شهرضا، قم، چاپ عترت، انتشارات صبح پیروزی
- ۶- جهانتاب، محمد، (۱۳۹۲)، تأثیر سرمایه اجتماعی بر احساس امنیت، پایان‌نامه دکتری، تهران
- ۷- دهخدا علی‌اکبر، (۱۳۸۸)، فرهنگ فارسی دهخدا، تهران، انتشارات امیرکبیر
- ۸- سلیمان فر، وحیدرضا، مفهوم و مؤلفه‌های ظرفیت در استراتژی، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، فصلنامه علمی پژوهشی تدبیر، شماره ۲۱۵ فروردین ۱۳۸۹
- ۹- صادقی، فاطمه، (۱۳۹۲)، جنسیت در آرای اخلاقی (از قرن سوم پیش از اسلام تا قرن چهارم هجری)، تهران، نشر نگاه معاصر
- ۱۰- عمید، حسن، (۱۳۷۹)، فرهنگ فارسی عمید، چاپ هفدهم، تهران، موسسه انتشارات امیرکبیر
- ۱۱- محمد نسل، غلامرضا، (۱۳۸۸)، تبلیغات پیشگیری انتظامی از جرم، چاپ و انتشار در فصلنامه مطالعات پیشگیری از جرم مرکز تحقیقات کاربردی پیشگیری از جرم نیروی انتظامی ایران، شماره دهم، تهران
- ۱۲- مسکویه، ابن، (۱۳۶۲)، تهذیب الاخلاق، بیروت، ترجمه از عربی به فارسی، قم، نشر دارالکتاب
- ۱۳- مطهری، مرتضی، (۱۳۶۸)، فلسفه اخلاق، تهران، انتشارات صدرا
- ۱۴- معین، حسن، (۱۳۸۵)، فرهنگ فارسی معین، تهران، انتشارات امیرکبیر
- ۱۵- مؤمنی، اسکندر، (۱۳۹۱)، راهبردهای ارتقای امنیت عمومی جمهوری اسلامی ایران در مقابل تهدیدات آمریکا، پایان‌نامه دکتری، تهران، دانشگاه عالی دفاع ملی

منابع انگلیسی:

- Noah De Lissovoy (2010) Decolonial pedagogy and the ethics of the global (page 284)
- Louis Bélanger (2012) "Cultural Security and Foreign Policy" P.690
- (2012) Cultural Security and Foreign Policy in Canada، Louis Belanger P.679